

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Улаанбаатар хот

2000 оны нэгдүгээр сарын 4

№1 (139)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

11. Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай
(1999-12-16-ны хууль)	1
22. Геодези, зураг зүйн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай
(1999-12-23-ны хууль)	10
33. Газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
(1999-12-23-ны хууль)	10

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

44. Журам батлах тухай	Дугаар 189	10

Гурав. ЯАМ, АГЕНТЛАГИЙН АКТ

5. Журам батлах тухай (Монгол Улсын Гаалийн ерөнхий
газрын даргын тушаал)	Дугаар 409	13

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1999 оны 12 дугаар
сарын 16-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КАДАСТРЫН ЗУРАГЛАЛ БА ГАЗРЫН КАДАСТРЫН ТУХАЙ

Нэгдүгээр бүлэг.

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь бүх төрлийн кадастрын зураглал үйлдэх, газрын кадастр эрхлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль тогтоомж

2.1. Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль тогтоомж нь Үндсэн

хууль¹, Иргэний хууль², Газрын тухай хууль³, Геодези, зураг зүйн тухай хууль⁴, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

2.3. Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээд гадаад улсын нутаг дэвсгэрт байгаа өөрийн өмчлөлийн газраа энэ хуульд заасны дагуу улсын бүртгэлд бүртгүүлнэ.

¹ Үндсэн зууль. "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1992 оны 1 дүгээрт нийтлэгдсэн.

² Иргэний зууль. "Ардын эрх" сонины 1994 оны 257, 258; 1995 оны 1, 2 дугаарт, "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1995 оны 1 дүгээрт тус тус нийтлэгдсэн.

³ Газрын тухай хууль. "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1995 оны 2 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴ Геодези, зураг зүйн тухай хууль. "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1997 оны 12 дугаарт нийтлэгдсэн.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томъёо

3.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1. "кадастр" гэж газар болон бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршил, хил зааг, талбай, эзлэхүүн, тоо хэмжээ, төлөв байдлыг тогтоох, чанарын болон эдийн засгийн үнэлгээ хийх, төлбөр ногдуулах үндэслэлийг бий болгох, тэдгээрийн эзэмшил, ашиглалт, өмчлөлийн эрхийг баталгаажуулах цогц үйл ажиллагааг;

3.1.2. "кадастрын зураглал" гэж геодезийн хэмжилт, тодруулалт, боловсруулалтын үр дүнгээр бүх төрлийн кадастрын зураг үйлдэх үйл ажиллагааг;

3.1.3. "эдлэн газар" гэж Газрын тухай хуулийн дагуу аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнд эзэмшүүлэх, ашиглуулах зорилгоор олгосон газрыг;

3.1.4. "нэгж талбар" (парсель) гэж хилээр хязгаарлагдсан, ашиглалтын зориулалт адил, эзэмшигч, ашиглагч, өмчлөгч нь нэг, оноосон дугаартай, кадастрт тусгавал зохих эдлэн газар, объект буюу түүний хэсгийг;

3.1.5. "эргэлтийн цэг" гэж нэгж талбарыг хязгаарласан хилийн шугамын нугаралтыг газар дээр нь болон кадастрын зураг дээр тодорхойлсон цэгийг;

3.1.6. "тодруулалт" гэж газрын зурагт үзүүлбэл зохих байгалийн болон хүний үйл ажиллагааны үр дүнд бий болсон объектыг агаарын ба хиймэл дагуулын дүрс, зураглалын бусад мэдээлэл дээр таньж тодорхойлох, кадастрын зурагт илэрхийлэгдэх өгөгдлүүдийг тогтоох геодези, зураг зүйн үйл ажиллагааг;

3.1.7. "кадастрын зураглалын мэдээллийн сан" гэж бүх төрлийн кадастрын зураг, орон зайн өгөгдлүүдийг цэгцлэн иж бүрдэл болгосон мэдээллүүд, тэдгээрийг боловсруулах, удирдах боломж бүхий техник хэрэгсэл ба программ хангамж бүхий мэдээллийн санг;

3.1.8. "газрын кадастр" гэж газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл, газрын улсын бүртгэл эрхлэх үйл ажиллагааг;

3.1.9. "газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл" гэж газрын нэгдмэл сангийн тооллого, газрын чанарын болон эдийн

засгийн үнэлгээний үр дүнг тусгасан мэдээллийн цогц үйл ажиллагааг;

3.1.10. "газрын нэгдмэл сангийн тооллого" гэж газрын нэгдмэл сангийн үндсэн, дэлгэрэнгүй ангиллын газрын байршил, хил зааг, тоо, хэмжээг тодорхойлох цогц үйл ажиллагааг;

3.1.11. "газрын чанарын үнэлгээ" гэж газрыг түүний төлөв байдал, чанарыг илэрхийлэх үзүүлэлтээр харьцуулан үнэлэх үйл ажиллагааг;

3.1.12. "газрын эдийн засгийн үнэлгээ" гэж газрыг түүний чадавх, эдийн засгийн үр өгөөжийг илэрхийлэх үзүүлэлтээр харьцуулан үнэлэх үйл ажиллагааг;

3.1.13. "газрын кадастрын судалгаа" гэж газрын кадастрыг эрхлэхэд шаардлагатай мэдээллийг шалган нотлох, бүрдүүлэх, судлах, үнэлэх зорилго бүхий үйл ажиллагааг;

3.1.14. "газрын улсын бүртгэл" гэж тодорхой хил заагаар бусад газраас тусгаарлагдсан аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний эдлэн газрыг эзэмших, ашиглах эрх, түүний шилжилтийг бүртгэж, баталгаажуулах үйл ажиллагааг;

3.1.15. "газрын мэдээллийн сан" гэж газрын нэгдмэл сангийн мэдээлэл, өгөгдөлд боловсруулалт хийх бололцоотой техник, технологид үндэслэсэн төр, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний хэрэгцээг хангахуйц системчлэгдсэн өгөгдлүүдийн цогцыг.

Хоёрдугаар бүлэг.

КАДАСТРЫН ЗУРАГЛАЛЫН ХАРИЛЦАА

4 дүгээр зүйл. Кадастрын зураглалын ангилал

4.1. Кадастрын зураглалыг үл хөдлөх эд хөрөнгийн төрлөөс нь хамааруулан газрын, хот байгуулалтын, инженерийн шугаман байгууламжийн, геологи, уул уурхайн, бусад гэж ангилна.

4.2. Газрын кадастрын зураглалыг газрын үндсэн зориулалт, хэрэгцээг харгалзан газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангиллаар ялгаж газар, хөрс, ус, ургамлын байр зүйн агуулгатайгаар үйлдэнэ.

4.3. Хот байгуулалтын кадастрын зураглалыг газрын гадарга дээр болон доор орших зам талбайн, ногоон байгууламжийн,

Барилга байгууламжийн, газар дээрх болон доорх инженерийн шугам сүлжээний, гэр хорооллын, инженер геологийн, ус ус сувгийн гэсэн дэд ангиллаар ялгаж хот байгуулалтын байр зүйн агуулгатайгаар үйлдэнэ.

4.4. Инженерийн шугаман байгууламжийн кадастрын зураглалыг газрын гадарга дээр болон доор байгуулсан авто, төмөр замын, иргэний нислэгийн аэродромын, түлш, эрчим хүчний, харилцаа холбооны, усан хангамжийн байгууламж, усалалтын системийн гэсэн дэд ангиллаар ялгаж дэд бүтцийн байр зүйн агуулгатайгаар үйлдэнэ.

4.5. Геологи, уул уурхайн кадастрын зураглалыг геологи, эрэл хайгуулын, уурхайн, нөөцөд авсан талбайн гэсэн дэд ангиллаар ялгаж геологи, уул уурхайн байр зүйн агуулгатайгаар үйлдэнэ.

4.6. Бусад ангиллын кадастрын зураглалыг холбогдох үзүүлэлтээс нь хамааруулан тус тусын дэд ангиллаар ялгаж тухайн ангилалд хамаарах байр зүйн агуулгатайгаар үйлдэнэ.

4.7. Кадастрын зураглалд орох өөрчлөлтийг тухай бүр нь хийж кадастрын зураглалын мэдээллийн санд жилд нэг удаа оруулна.

5 дугаар зүйл. Кадастрын зураглалын солбицлын тогтолцоо, масштаб, нарийвчлал

5.1. Бүх ангиллын кадастрын зураглалыг Геодези, зураг зүйн тухай хуульд заасан стандартын дагуу улсын геодезийн сүлжээнд холбож гүйцэтгэнэ.

5.2. Бүх ангиллын кадастрын зургийг мөрдөж байгаа зураг зүйн тусгаг, байр зүйн хавтгайн тогтолцоонд өргөрөг, уртрагийн өнцгийн болон далайн түвшнээс дээших харьцангуй өндрийн тоон хэмжээсээр тус тус илэрхийлнэ.

5.3. Кадастрын зургийг тухайн кадастрын үндсэн болон дэд ангиллаас нь хамааруулан дараахь масштабаар тус тус үйлдэнэ:

5.3.1. Энэ хуулийн 4.1.2; 4.1.3 -т заасан төрлийн кадастрын зургийг 1:2000-аас багагүй масштабаар;

5.3.2. жимс жимсгэнэ, ногооны

талбайн кадастрын зургийг 1:2000-аас, тариалангийн талбайд 1:25000-аас, хадлангийн талбайд 1:50000-аас, бэлчээр, ой, усан сан, геологи, уул уурхайн талбайд 1:100000-аас тус тус багагүй масштабаар.

5.4. Кадастрын зургийн нарийвчлал нь тухайн масштабын 0,1 мм-т ногдох хэмжээнээс ихгүй байна.

6 дугаар зүйл. Кадастрын зураглалын мэдээллийн сан

6.1. Кадастрын зураглалын мэдээллийн сан нь геодези, зураг зүйн улсын нэгдсэн сангийн дэд сан байна.

6.2. Кадастрын зураглалын мэдээллийн санд дор дурдсан ажлын үр дүн, зураг мэдээлэл, бичиг баримт орно:

6.2.1. кадастрын зураглалын техникийн тайлан, гүйцэтгэсэн аж ахуйн нэгж, байгууллагын оноосон нэр, улсын бүртгэлийн дугаар, шуудангийн хаяг;

6.2.2. зураглалын үндэслэлийн болон хээрийн холболтын цэгүүдийн тэгшитгэн боловсруулсан солбицол, өндрийн жагсаалт, нарийвчлалын өгөгдөл, геодезийн ба зураглалын сүлжээний байрлалын бүдүүвч;

6.2.3. эдлэн газар болон нэгж талбарын ялгах дугаар, хилийн шугамын эргэлтийн цэгийн солбицол, өндрийн жагсаалт, тодорхойлолтын нарийвчлалын үзүүлэлт;

6.2.4. байр зүйн болон сэдэвчилсэн тодруулалтын зураг, тодорхойлолтын баримт бичиг;

6.2.5. зураглалын явцад шинээр байгуулсан үндэслэлийн цэгүүдийн төв, тэмдэгтийн бүдүүвч, тодорхойлолт;

6.2.6. ортофото зураг, кадастрын тоон зураг болон бусад шаардлагатай баримт бичиг.

7 дугаар зүйл. Кадастрын зураглал эрхлэх байгууллага, түүний чиг үүрэг

7.1. Кадастрын зураглалыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас уг ажлыг эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан мэргэжлийн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу гүйцэтгэнэ.

7.2.Кадастрын зураглал гүйцэтгэсэн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн хууль тогтоомжийн дагуу ажлаа нэг бүрчлэн шалгуулж, шалгалтын актаар бүх зураг, мэдээллийн эх хувийг кадастрын зураглалын мэдээллийн санд хүлээлгэн өгнө.

7.3.Үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч төрийн болон бусад байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэн нь кадастрын зураг хийлгэх захиалгаа геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлэх бөгөөд захиалгадаа дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

7.3.1.захиалагч аж ахуйн нэгж, байгууллагын нотариатаар гэрчлүүлсэн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, оршин байгаа хаяг, иргэний хувьд регистрийн дугаар, оршин суугаа хаяг;

7.3.2. үл хөдлөх эд хөрөнгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн баримт бичиг, талбайн байрлал, хэмжээ, хилийн шугам, түүний эргэлтийн цэгүүдийн тухай тодорхойлолт.

7.4. Үл хөдлөх эд хөрөнгийг өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн нь дараахь үүрэгтэй байна:

7.4.1.кадастрын зураглал гүйцэтгэх эрх бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнийг өөрийн эдлэн газартаа саадгүй нэвтрүүлж, ажиллах, мэдээлэл авах боломжоор хангах;

7.4.2.өөрийн эдлэн газрын хилийн эргэлтийн цэгүүдийг газар дээр нь тэмдэглэсэн тэмдэгтийг хамгаалалтандаа авч, бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах.

7.5.Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь кадастрын зураглалын талаар дараахь чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

7.5.1.бүх ангиллын кадастрын зураглалын стандарт, технологийн аргачлал, дүрэм, журмыг батлуулан мөрдүүлэх;

7.5.2.геодези, зураг зүйн ажил эрхлэх эрх бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнд кадастрын зураглал хийх тусгай зөвшөөрөл олгох;

7.5.3 захиалагч, гүйцэтгэгчийг холбогдох мэдээллээр хангах;

7.5.4.кадастрын зураглал хийх технологийн бүх дамжлага, үе шатанд мэргэжлийн хяналт тавих, шаардлагатай бол магадлан хэмжилт хийх;

7.5.5.бүх ангиллын кадастрын зураглалын материалыг хүлээн авч, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, кадастрын зураг, дагалдах мэдээллээр бүртгэлийн болон бусад байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэнд үйлчлэх;

7.5.6.кадастрын зураглалд ашиглагдаж байгаа зураг, мэдээллийн нууцыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хамгаалах;

7.5.7.Монгол Улсын улсын хилийн бүс болон батлан хамгаалах, аюулгүй байдлыг хангах, цэрэг стратегийн зориулалтын газарт бүх ангиллын кадастрын зураглал үйлдэх, ашиглах зөвшөөрлийг улсын хил хамгаалах байгууллагатай хамтран олгох;

7.5.8.үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршлын талаархи мэргэаныг мэдээллийн санд байгаа өгөгдлөөр шалгах, мэргэжлийн дүгнэлт гаргах;

7.5.9.энэ хуулийн 7.3-т заасан захиалгаа, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг хүлээн авч, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах хугацааг товлож тэмдэглэн өгөх;

7.5.10.кадастрын зураг хийлгэх захиалгыг хүлээн авч уг ажлыг эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэнд зарлан мэдээлэх;

7.5.11.гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах журам, комиссын бүрэлдэхүүнийг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлуулан хэрэгжүүлэх;

7.5.12.захиалагч болон гүйцэтгэгчийн эрх бүхий төлөөлөгчтэй гурав талын гэрээ байгуулах;

7.5.13.газрын кадастрын зураглалын ажлын үр дүнг газрын мэдээллийн улсын санд үнэ төлбөргүй шилжүүлэн өгөх.

8 дугаар зүйл. Кадастрын зураглалын санхүүжилт

8.1. Засгийн газраас нэгдсэн журмаар

гүйцэтгэж байгаа кадастрын зураглалын ажлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

8.2. Нутгийн захиргааны байгууллага шаардлагатай гэж үзвэл кадастрын зураглалыг захиалан өөрийн төсвөөсөө санхүүжүүлж болно.

8.3. Улсын болон орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэн кадастрын зураглал хийгдээгүй талбайд аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн өөрийн хөрөнгөөр захиалж кадастрын зураглал хийлгэнэ.

Гуравдугаар бүлэг.

ГАЗРЫН КАДАСТРЫН ХАРИЛЦАА

9 дүгээр зүйл. Газрын кадастр

9.1. Газрын кадастр дараахь үйл ажиллагаанаас бүрдэнэ:

9.1.1. газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл;

9.1.2. газрын улсын бүртгэл.

9.2. Газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэлд дараахь үйл ажиллагаа хамаарна:

9.2.1. газрын кадастрын зураглал;

9.2.2. газрын кадастрын судалгаа;

9.2.3. газрын чанарын үнэлгээ;

9.2.4. газрын эдийн засгийн үнэлгээ.

9.3. Газрын улсын бүртгэлд дараахь үйл ажиллагаа хамаарна:

9.3.1. газрын кадастрын зураглал;

9.3.2. газар эзэмшил, ашиглах эрхийн бүртгэл.

9.4. Газрын кадастрын үр дүн газрын мэдээллийн санг бүрдүүлнэ.

10 дугаар зүйл. Газрын кадастр эрхлэх байгууллага, түүний чиг үүрэг

10.1. Газрын кадастрыг сум, дүүрэгт газрын асуудал хариуцсан албан тушаалтан; аймаг, нийслэлд газрын асуудал эрхэлсэн алба; улсын хэмжээнд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тус тус эрхэлнэ.

10.2. Газрын кадастр эрхлэх төрийн захиргааны байгууллага дараахь чиг үүргийг

хэрэгжүүлнэ.

10.2.1. газрын кадастрыг удирдах, зохион байгуулах;

10.2.2. газрын мэдээллийн улсын санг бүрдүүлэх, хөтлөх, нийтэд үйлчлэх үйл ажиллагааг зохицуулах;

10.2.3. газрын кадастр хийх нутаг дэвсгэрийн ээлж дарааллыг тогтоох, газрын кадастрын судалгааг гүйцэтгэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад, зөвшөөрөл олгох, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих;

10.2.4. газрын кадастрын зураг захиалах, хүлээн авах;

10.2.5. газрын кадастрын талаархи хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх зорилгоор холбогдох журам, заавар, аргачлалыг батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

10.2.6. аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний эдлэн газрыг бүртгэлд хамруулан, лавлагааны нэгдсэн зургийг засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжээр хөтлөх;

10.2.7. газрын нэгдмэл сангийн үндсэн, дэлгэрэнгүй ангилалд орж байгаа өөрчлөлт, хөдөлгөөний талаархи тайланг Засгийн газарт жил бүр гаргаж, энэ талаархи мэдээллээр нийтэд үйлчлэх;

10.2.8. хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

11 дүгээр зүйл. Газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл

11.1. Газрыг эзэмшил, эсхүл ашиглалтад олгосноос үл хамааруулан газрын тоо бүртгэлийг нэгдмэл сангийн хэмжээнд засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж бүрээр хөтлөж, газрын мэдээллийн улсын санд оруулна.

11.2. Газрын тоо бүртгэлд газрын үндсэн ангиллын газрын хэмжээ, түүний төлөв байдал, чанар, өөрчлөлтийг тусгана.

11.3. Газрын тоо бүртгэлд хамаарах үзүүлэлт, түүнийг хөтлөх журмыг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

12 дугаар зүйл. Газрын кадастрын зураглал

12.1.Газрын кадастрын зураглалтай холбогдсон харилцааг энэ хуулийн хоёрдугаар бүлэгт заасны дагуу зохицуулна.

13 дугаар зүйл. Газрын кадастрын судалгаа

13.1.Газрын кадастрын судалгааг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авсан мэргэжлийн байгууллага, аж ахуйн нэгж гүйцэтгэнэ.

13.2.Газрын кадастрын судалгаа дараахь үйл ажиллагаанаас бүрдэнэ:

13.2.1.газрын нэгдмэл сангийн тооллого явуулах;

13.2.2.газрын төлөв байдал, чанар, чадавх, эдийн засгийн үр өгөөж, өөрчлөлтийг илэрхийлж байгаа үзүүлэлтийг бодит байдлаар тогтоож, чанарын болон эдийн засгийн үнэлгээ хийж;

13.2.3.эдлэн газрыг үндсэн зориулалтаар нь эзэмшиж, ашиглаж байгаа эсэхийг шалган нотлох;

13.2.4.эдлэн газар, нэгж талбаруудын газрын ерөнхий болон оноосон хил, заагийг газрын улсын бүртгэлийн холбогдох бичиг баримтыг үндэслэн шалган нотлох.

13.3.Энэ хуулийн 13.2.1-д заасан үйл ажиллагааг газрын нэгдмэл сангийн ангилал өөрчлөгдөх бүрд болон 5 жилд нэг удаа; нутаг дэвсгэрийн тодорхой хэсгийн тооллогыг тухайн шатны нутгийн захиргааны байгууллагын болон газар эзэмшигч, ашиглагчийн захиалгаар хугацаа харгалзахгүйгээр хийнэ.

13.4.Газрын нэгдмэл сангийн тооллогыг газрын үндсэн, дэлгэрэнгүй ангиллаар зураглал, бичлэг үйлдэж, түүний байршил, талбайн хэмжээг тодорхойлох замаар явуулна.

13.5.Газрын нэгдмэл сангийн тооллого явуулсан мэргэжлийн байгууллага, аж ахуйн нэгж тооллогын дүнгийн тухай мэдээ, баримт бичгийг аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн байгууллагаар хянуулж баталгаажуулна.

13.6.Тооллогын баримт бичгийг 3 хувь

үйлдэж, аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн байгууллага болон захиалагчид тус бүр нэг хувийг хүлээлгэн өгнө.

13.7.Газрын нэгдмэл сангийн тооллого нь газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэлийг бүрдүүлэх анхдагч мэдээлэл болно.

14 дүгээр зүйл. Газрын чанарын үнэлгээ

14.1.Газрын чанарын үнэлгээг газрын чадавхийг тогтоосны үндсэн дээр газрын талаар төрөөс баримтлах бодлого, газар зохион байгуулалт, газрын эдийн засгийн үнэлгээ хийх үндэслэлийг бүрдүүлэх, газар ашиглалтын зориулалтыг тодорхойлох зорилгоор хийнэ.

14.2.Газрын чанарын үнэлгээг газрын нэгдмэл сангийн тооллогын үр дүн, хөрс, ус, ургамал, газрын төлөв байдал, чанар, чадавхийн судалгааг үндэслэн хийнэ.

14.3. Газрын чанарын үнэлгээ хийх аргачлал, үзүүлэлтийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

15 дугаар зүйл. Газрын эдийн засгийн үнэлгээ

15.1.Газрын эдийн засгийн үнэлгээг газрын суурь үнэ, төлбөрийн хэмжээг тогтоох, газрын өгөөжийг тодорхойлох зорилгоор хийнэ.

15.2.Газрын эдийн засгийн үнэлгээ хийх аргачлал, үзүүлэлтийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

16 дугаар зүйл. Газрын улсын бүртгэл

16.1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнд Газрын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу олгогдсон эдлэн газрыг газрын улсын бүртгэлд бүртгэнэ.

16.2.Хувийн газар өмчлөлийн харилцаа үүссэн нөхцөлд газрын улсын бүртгэлтэй холбогдсон харилцааг Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай хууль¹ -ийн дагуу зохицуулна.

¹ Үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тухай хууль. - "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1997 оны 3, "Ардын эрх" сонин 1997 оны 21 дүгээрт тус тус нийтлэгдсэн.

16.3. Аж ахуйн, нэгж, байгууллага, иргэн хэд хэдэн эдлэн газартай бол эдлэн газар бүрийг газрын улсын бүртгэлд бүртгэнэ.

16.4. Эдлэн газар нь хэд хэдэн нэгж талбартай бол түүний гэрчилгээнд нэгж талбар бүрийг тэмдэглэнэ.

16.5. Газрын улсын бүртгэлийн мэдээлэл нь хуулиар хориглосноос бусад нөхцөлд нээлттэй байна.

16.6. Газрын улсын бүртгэлийн мэдээллийн үндсэн нэгж нь эдлэн газар байна.

16.7. Эдлэн газар болон нэгж талбар бүр дугаартай байна.

16.8. Газрын улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн эдлэн газар бүр түүнийг бусад газраас заагласан ерөнхий хилтэй байна.

16.9. Хэсгээр дундаа эзэмшиж, ашиглаж байгаа эдлэн газрын эзэмшигч, ашиглагч тус бүрт хамаарах хэсгүүд оноосон хилтэй байна.

16.10. Нэгж талбар заагтай байна.

16.11. Газрын кадастрын зурагт ерөнхий болон оноосон хил, заагийг харуулна.

16.12. Ерөнхий болон оноосон хил, зааг, тэдгээрийн эргэлтийн цэгийн байрлалыг байгалийн байнгын биет, хүний бүтээсэн байгууламж, тэмдэглээс, геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтүүдийг ашиглан газар дээр нь тэмдэглэж газрын кадастрын зурагт буулгана.

16.13. Газар дээр нь тэмдэглэж газрын кадастрын зурагт буулгасан ерөнхий хил нь газар олгохдоо тогтоосон хилийн цэстэй, оноосон хил нь газрыг хэсгээр дундаа эзэмшигчдийн бичгээр гаргасан зөвшөөрөлд заасан, эсхүл газар олгоход эрх бүхий этгээдээс тогтоосон хилтэй тохирч байна.

16.14. Эдлэн газрын ерөнхий болон оноосон хилийн эргэлтийн цэгийн байрлалыг шаардлагатай үед тэмдэглэн бэхжүүлэх тэмдэгтийн загвар, хэмжээ, үйлдэх, суулгах журмыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн байгууллага тогтооно.

16.15. Газрын улсын бүртгэлд дараахь зүйлийг тусгана:

16.15.1. газар эзэмшигч, ашиглагчийн овог, нэр, оршин суугаа хаяг, иргэний үнэмлэхийн болон регистрийн дугаар;

16.15.2. газар эзэмшигч, ашиглагч нь хуулийн этгээд бол түүний оноосон нэр, оршин байгаа газар, улсын бүртгэлийн дугаар, хуулийн этгээдийг төлөөлөн уг газрыг эзэмших, ашиглах эрхийг хэрэгжүүлэгчийн овог, нэр, оршин суугаа хаяг, иргэний үнэмлэхийн болон регистрийн дугаар;

16.15.3. газрын эрхийн гэрчилгээний дугаар, газар эзэмших, ашиглах гэрээ;

16.15.4. газрын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн харъяалал;

16.15.5. газар эзэмшүүлсэн, ашиглуулсан зориулалт;

16.15.6. газар эзэмших, ашиглах эрх олгосон үндэслэл, он, сар, өдөр, уг эрх дуусах хугацаа;

16.15.7. эзэмшиж, ашиглаж байгаа газрын кадастрын зураг;

16.15.8. эзэмшиж, ашиглаж байгаа газрын нэгж талбайн хэмжээ;

16.15.9. газар олгоход тавьсан нөхцөл, болзол;

16.15.10. газар эзэмших, ашиглах эрхэд тавьсан хязгаарлалт;

16.15.11. бусдын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газарт нэвтрэх, дайран өнгөрөх эрх;

16.15.12. газрыг хязгаарлагдмал эрхтэйгээр ашиглах эрх;

16.15.13. газар ашиглах эрхийг бусдад шилжүүлсэн тухай тэмдэглэл;

16.15.14. газрыг улсын тусгай хэрэгцээнд нөхөн олговортойгоор эгүүлэн авсан тухай эрх бүхий байгууллагын шийдвэр;

16.15.15. газар эзэмшигч, ашиглагч гэрээний үндсэн дээр буюу эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр өөрчлөгдөх, газрын талбайн хэмжээ, үндсэн зориулалт өөрчлөгдөх бүрт газрын улсын бүртгэлд

зохих нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, энэ тухай газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээнд тэмдэглэнэ.

17 дугаар зүйл. Газрын мэдээллийн сан

17.1. Газрын мэдээллийн сан нь сум, дүүргийн, аймаг, нийслэлийн болон улсын сангаас бүрдэх бөгөөд дор дурдсан үндсэн хэсэгтэй байна:

17.1.1. газрын кадастрын зураг;

17.1.2. газрын кадастрын судалгааны материал;

17.1.3. газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл;

17.1.4. газрын чанарын үнэлгээний дүн;

17.1.5. газрын эдийн засгийн үнэлгээний дүн;

17.1.6. газрын улсын бүртгэл.

17.2. Газрын мэдээллийн сангийн үйл ажиллагаа, мэдээлэл солилцооны журмыг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

Дөрөвдүгээр бүлэг.

БУСАД ЗҮЙЛ

18 дугаар зүйл. Кадастрын зураглалын хяналт, магадлан хэмжилт

18.1. Кадастрын зураглалын улсын хяналтыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон аймаг, нийслэлийн геодези, зураг зүйн хяналтын улсын байцаагч хэрэгжүүлнэ.

18.2. Магадлан хэмжилтийг өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагчийн хүсэлт, эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр гүйцэтгэнэ.

18.3. Кадастрын зураглал эрхэлж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль тогтоомжийг давтан зөрчсөн тохиолдолд олгосон зөвшөөрлийг зөвшөөрөл олгосон этгээд 6 сараас 1 жил хүртэл хугацаагаар хүчингүй болгоно.

19 дүгээр зүйл. Кадастрын зураглалын талаар хориглох үйл ажиллагаа

19.1. Байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэн нь дараахь үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

19.1.1. эзэмшиж, ашиглаж байгаа газартаа геодезийн цэг, тэмдэгт болон эдлэн газрын хил заагийн тэмдэглээсийг гэмтээх, устгах, зохих зөвшөөрөлгүй нүүлгэн шилжүүлэх;

19.1.2. эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр кадастрын зураглалын мэдээллийг засварлах, бусдад дамжуулах.

20 дугаар зүйл. Маргааныг хянан шийдвэрлэх

20.1. Кадастрын зураглалтай холбогдсон маргааныг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага шийдвэрлэх ба уг шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо шүүхэд гаргана.

20.2. Газрын кадастртай холбогдсон маргааныг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага шийдвэрлэх ба уг шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо шүүхэд гаргана.

21 дүгээр зүйл. Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

21.1. Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль тогтоомжийг зөрчсөн гэм буруутай этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол шүүгч буюу эрх бүхий улсын байцаагч дор дурдсан захиргааны хариуцлага хүлээлгэнэ:

21.1.1. энэ хуулийн 5.2; 5.3.1; 5.3.2; 5.4 -ийг зөрчиж, бүх ангиллын кадастрын зургийг мөрдөгдөж байгаа солбицол, өндрийн нэгдсэн тогтолцоо, масштаб, нарийвчлалд хийгээгүй иргэнийг 10000-30000 төгрөгөөр; албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөгөөр; байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 150000-250000 төгрөгөөр торгох;

21.1.2.энэ хуулийн 7.1-т заасныг зөрчиж, тусгай зөвшөөрөлгүйгээр кадастрын зураглалын ажлыг гүйцэтгэсэн иргэнийг 20000-40000 төгрөгөөр; (байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 100000-200000 төгрөгөөр торгох;

21.1.3.энэ хуулийн 7.4.1-т заасныг зөрчиж, кадастрын зураглал жийхэд болон эдлэн газартаа нэвтрүүлэхэд саад учруулсан иргэнийг 20000 хүртэл төгрөгөөр; байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 100000 хүртэл төгрөгөөр торгох;

21.1.4.энэ хуулийн 7.4.2; 119.1.1.-т заасныг зөрчиж, эдлэн газрын эргэлтийн цэгүүдийг хөдөлгөсөн, нүүлгэн шилжүүлсэн, устгасан иргэнийг 30000-50000 төгрөгөөр; байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 100000-200000 төгрөгөөр торгох;

21.1.5.геодези, зураг зүйн улсын байцаагчаас тавьсан шаардлага, хугацаатай үүргийг биелүүлээгүй, шаардагдах мэдээ, баримтыг буруу гаргаж өгсөн иргэнийг 20000 хүртэл төгрөгөөр; албан тушаалтныг 30000 хүртэл төгрөгөөр; байгууллага, аж ахуйн нэгжийг 100000 хүртэл төгрөгөөр торгох;

21.1.6.энэ хуулийн 19.1.2-т заасны дагуу кадастрын зураглалын ажлын үр дүн, зураг, мэдээлэл, бичиг биаримтыг зөвшөөрөлгүйгээр засварласан, олшруулсан, бусдад дамжуулсан этгээдэд Эрүүгийн хууль¹ болон тухайн мэдээлэл нь нууцад хамааралтай бол Төрийн нууцын тухай хууль² -д заасан хариуцлага хүлээлгэнэ;

21.1.7.газрын асуудал эрхэлсэн байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр газрын кадастрын хэлбэгдох материалд засвар хийсэн, олшруулж бусдад дамжуулсан иргэн, албан тушаалтныг 15000-25000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 100000 хүртэл төгрөгөөр торгох;

21.1.8.газрын асуудал эрхэлсэн байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр газрын кадастрын үйл ажиллагаа явуулсан иргэн, албан тушаалтныг 40000-50000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 150000-250000 төгрөгөөр торгох;

21.1.9.эдлэн газар болон нэгж талбарын хил заагийг тогтоосон цэг тэмдэгтийг хөдөлгөсөн, гэмтээсэн, устгасан иргэн, албан тушаалтныг 15000-25000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 100000-250000 төгрөгөөр торгох;

21.1.10.эдлэн газар болон нэгж талбарын хэмжээ, байршлыг дур мэдэн өөрчилсөн иргэн, албан тушаалтныг 25000-50000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 150000-250000 төгрөгөөр торгох;

21.1.11.газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл болон газрын улсын бүртгэлийг буруу хийсний улмаас хохирол учруулсан тохиолдолд албан тушаалтныг 40000- 50000 төгрөгөөр торгох;

21.1.12.газрын кадастрын үйл ажиллагаанд санаатайгаар саад учруулсан иргэн, албан тушаалтныг 15000-25000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 100000-250000 төгрөгөөр торгох;

21.1.13.газрын кадастрын үйл ажиллагаанд хөндлөнгөөс оролцсон болон үүргийн дагуу оролцоогүй иргэн, албан тушаалтныг 35000-50000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 150000 хүртэл төгрөгөөр торгох.

21.2.Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль тогтоомжийг зөрчсөнөөс учирсан хохирлыг Иргэний хуулийн дагуу нөхөн төлүүлнэ.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Р.ГОНЧИГДОРЖ**

¹ Эрүүгийн хууль "Ардан эрх" сонинны 1993 оны 101 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Төрийн нууцын тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1995 оны 7, "Ардан эрх" сонинны 1995 оны 106 дугаарт тус тус нийтлэгдсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1999 оны 12 дугаар сарын 23-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Геодези, зураг зүйн тухай хуулийн 3.1.9-ийн "газар, түүний хэвлийг" гэснийг "газар болон бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө, газрын хэвлийг"; 4.1.9-ийн "хөдөө аж ахуй, ой, ус, суурин, уурхайн эдэлбэр газрын ашиглалт зэрэг" гэснийг "газар, хот байгуулалт, инженерийн шугаман байгууламж, геологи, уул уурхайн болон бусад" гэж тус тус өөрчлөн найруулсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1999 оны 12 дугаар сарын 23-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 6, 7 дахь хэсэг нэмсүгэй.

"6.Газрын кадастрын үр дүнг үндэслэн газрын тайланг гаргана.

7.Газрын кадастртай холбогдсон харилцааг холбогдох хуулиар зохицуулна."

2 дугаар зүйл. Газрын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 1, 2, 3 дахь хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/ 26 дугаар зүйлийн 1, 2, 3 дахь хэсэг:

"1.Газрын кадастрт энэ хуулийн 9-16 дугаар зүйлд заасан газрын нэгдмэл сангийн ангиллаар хуваарилсан байдал, тэдгээрийн хэмжээ, чанар, үнэлгээ, төлбөр, ишилжилт хөдөлгөөн, газрын улсын бүртгэл, газрыг хамгаалах талаар авсан арга хэмжээ зэрэг үзүүлэлтийг засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж тус бүрээр тусгана.

2.Газрын тайланд газрын хуваарилалт, газрын улсын бүртгэл, ашиглалт, хамгаалалтын байдлыг тусгаж, тэдгээрийн хөдөлгөөнийг харуулсан зургийг хавсаргасан байна.

3.Газрын тайлангийн маягтыг Засгийн газар батална."

3 дугаар зүйл. Газрын тухай хуулийн тавдугаар бүлгийн гарчгийг "Газар зохион байгуулалт, газрын кадастр, тайлан", 26 дугаар зүйлийн гарчгийг "Газрын кадастр, тайлан" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН

ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Р.ГОНЧИГДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1999 оны 11 дүгээр сарын 17-ны өдөр

Дугаар 189

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Татварын ерөнхий хуулийн 119 дүгээр зүйлийн 3-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1.Татвар төлөгч, татварын албаны хооронд үүссэн маргааныг шийдвэрлэх бүрэн эрх бүхий "Татварын маргаан таслах зөвлөлийн ажиллах журам"-ыг хавасралтын ёсоор баталсугай.

2.Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Журам батлах тухай" Засгийн газрын 1993 оны 3 дугаар сарын 26-ны өдрийн 45 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД

Р.АМАРЖАРГАЛ

САНГИЙН САЙД

Я.ОЧИРСҮХ

ТАТВАРЫН МАРГААН ТАСЛАХ ЗӨВЛӨЛИЙН АЖИЛЛАХ ЖУРРАМ

1.Татвар төлөгч, татварын албаны хооронд татварын ногдуулалт, төлөлттэй холбогдон үүссэн маргааны талаархи гомдлыг хүлээн авах, хууль тогтоомжид нийцүүлэн шалгаж шийдвэрлэх, татвар төлөгч, татварын албаны хууль ёсны эрх ашгийг хамгаалахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад энэхүү журмыг мөрдөнө.

2.Үндэсний татварын ерөнхий газар, аймаг, нийслэлийн татварын газар, хэлтсийн дэргэд татвар төлөгч, татварын албаны хооронд үүссэн маргааныг шийдвэрлэх эрх бүхий маргаан таслах зөвлөл ажиллана. Зөвлөл нь орон тооны бус байх бөгөөд үйл ажиллагаандаа хуулийг дээдлэх, бусдын нөлөөнд үл автах, татвар төлөгчийн болон татварын албаны хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх, татвар төлөгчийн нууцыг чанд хадгалах зарчим баримтална.

3.Маргаан таслах зөвлөл нь дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн, бүгд 5-аас доошгүй хүний бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд санхүү, татвар, эдийн засаг, хуулийн мэргэжлийн хүмүүс орсон байна.Зөвлөлд татвар төлөгчийн төлөөлөгчийг оролцуулж болно.

4.Үндэсний татварын ерөнхий газрын дэргэдэх татварын маргаан таслах зөвлөлийн дарга нь Сангийн яамны Төсвийн бодлогын газрын дарга, нийслэл, аймгийн татварын газар, хэлтсийн дэргэдэх татварын маргаан таслах зөвлөлийн дарга нь нийслэл, тухайн аймгийн төлөвлөлт, санхүү, эдийн засгийн бодлогын хэлтсийн дарга байна.

5.Үндэсний татварын ерөнхий газрын дэргэдэх татварын маргаан таслах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга, гишүүдийг Сангийн сайд, аймаг, нийслэлийн татварын газар, хэлтсийн дэргэдэх татварын маргаан таслах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга, гишүүдийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга томилно.

6.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн татварын алба, тэдгээрийн татварын улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэртэй холбогдсон гомдлыг тухайн аймаг, нийслэлийн татварын албаны дэргэдэх татварын маргаан таслах зөвлөл, Үндэсний

татварын ерөнхий газрын татварын улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэртэй холбогдсон гомдлыг Үндэсний татварын ерөнхий газрын дэргэдэх татварын маргаан таслах зөвлөл тус тус хүлээн авч татварын хуульд д нийцүүлэн хянаж шийдвэрлэнэ.

7.Татварын маргаан таслах зөвлөл нь дор дурдсан эрхтэй байна:

а/маргааныг шийдвэрлэхэд шаардлагатай бичиг баримт, материал, мэдээ судалгааг холбогдох аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс гаргуулж авах;

б/гомдол гаргагч, хариуцагч болон холбогдох хүмүүсээс тайлбар тодорхойлолт гаргуулж авах, санал хүсэлтийг нь сонсох;

в/мэргэжилтэн урьж зөвлөлгөө авах,шаардлагатай тохиолдолд орчуулагч шинжээч, магадлагч ажиллуулах,тэдэнд ажлын хөлс олгох асуудлыг холбогдох татварын албаны жил бүрийн төсөвт тусгаж шийдвэрлүүлэх;

г/татварын алба, татварын улсын ббайцаагчийн шийдвэрийг хууль зүйн үндэстэй гэж үзвэл татвар төлөгчийн гаргасан гомдлыг хэрэгсэхгүй болгох, хэрэв үндэслэлгүй гэж үзвэл уг шийдвэрийг хүчингүй болгож,гомдол гаргагчийг татвар, хүү, торгуулиас чөлөөлж, хураагдсан бараа, эд зүйлийг буцаан олгуулах;

д/маргаан таслах зөвлөлөөр хэлэлцэж байгаа асуудал нь эрүүгийн гэмт хэргийн шинжтэй бол хэрэг бүртгэлтэд шилжүүлэх;

е/татварын улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэр хууль зүйн үндэслэлгүй болох нь нотлогдсон бол гэм буруутай ажилтанд хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээлгэх саналыг холбогдох байгууллагад тавих;

ж/Үндэсний татварын ерөнхий газрын татварын маргаан таслах зөвлөл нь аймаг, нийслэлийн татварын газар, хэлтсийн дэргэдэх татварын маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийн талаар татвар төлөгчөөс гаргасан маргаан гомдлыг хянан

хэлэлцэж, өмнө гаргасан шийдвэрийг хүчингүй болгох буюу хэвээр үлдээх;

з/татвар төлөгч энэхүү журмын 9-ийн "а"-д заасан хугацааг хэтрүүлж гомдлоо татварын маргаан таслах зөвлөлд ирүүлбэл түүнийг авч хэлэлцэхгүй байх.

8.Татварын маргаан таслах зөвлөлд дор дурдсан үүрэгтэй байна.

а/татвар төлөгчийн гомдлыг харьяаллын дагуу хүлээн авч шийдвэрлээх;

б/маргаан таслах зөвлөлийн хурлаас гарсан шийдвэрийг татвар төлөгчид тайлбарлаж өгөх;

в/аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс буцаан өгөхөөр авсан бичиг бааримт, материалыг асуудал шийдвэрлэгддсэний дараа нэн даруй буцаан өгөх;

г/маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг гомдол гаргагч зөвшөөррөхгүй бол шүүхэд хандах эрхтэй боолохыг тайлбарлах өгөх.

9.Гомдол гаргаж буй татвар төлөгч дор дурдсан эрх эдэлнэ:

а/гомдол гаргаж буй татвар төлөгч нь татварын алба, татварын улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэртэй танниглаж үндэсгүй гэж үзвэл уг шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш хуанлийн 14 хоногийн дотор гомдлоо харьяалах татварын маргаан таслах зөвлөлд гаргах;

б/маргаан таслах зөвлөлийн хуралд биеэр оролцож, тайлбар үндэслэл, санал хүсэлтээ гаргах өөрийн төлөөлөгч, өмгөөлөгчийг хуралд оролцуулах;

в/маргаан таслах зөвлөлийн хуралд бслэхоос өмнө маргаж байгаа эзүйлийн талаар амаар буюу бичгээр тайлбар тодорхойлолт гаргаж өгөх;

г/маргаан таслах зөвлөлийн хурлын шийдвэр, тэмдэглэлтэй танилцах;

д/маргаан таслах зөвлөлийн гаргасан шийдвэрийг үндэслэлгүй гэж үзвэл дээд шатны татварын маргаан таслах зөвлөлд б/уюу шүүхэд гомдлоо гаргах;

е/татварын улсын байцаагчийн тогтоосон акт, ногдуулсан хүү торгуулийг маргаан таслах зөвлөлийн хурлаас хүчингүй болгосон, төлбөрийн хэмжээг бууруулсан тохиолдолд учирсан хохирлоо гаргуулахыг шаардах;

ж/маргаан таслах зөвлөлийн дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдийн аль нэг нь татварын улсын байцаагч, гомдол гаргагчийн төрөл садан,эсвэл уг гомдлын талаар хувийн сонирхолтой байгаа, урьд нь уг маргааныг шалган татвар, хүү, торгууль оногдуулж, бараа, эд зүйл хураах шийдвэр гаргуулж байсан бол түүгээр шалгуулж шийдвэрлүүлэхээс татгалзах;

з/хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх.

10.Гомдол гаргаж буй татвар төлөгч дор дурдсан үүрэг хүлээнэ:

а/маргаан таслах зөвлөлд хянан хэлэлцэх асуудлын талаар нотлох баримтыг гаргаж өгөх;

б/зөвлөлийн дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүд болон уг асуудлыг шалган магадлаж байгаа ажилтанд шаардлагатай тайлбар тодорхойлолт гаргаж өгөх.

11.Татварын маргаан таслах зөвлөлд нь татвар төлөгчийн гомдлыг хүлээн авч хуанлийн 30 хоногийн дотор шалгаж шийдвэрлэх ба энэ хугацаанд гомдлыг шалган шийдвэрлэх боломжгүй тохиолдолд зөвлөлийн дарга хугацааг нэг удаа 30 хоногээр сунгаж болно

12.Татвар төлөгчийн гаргасан гомдлын үндэслэлийг шалгаж дүгнэлт гаргаж хурлаар хэлэлцүүлэх үүрэг бүхий ажилтныг зөвлөлийн дарга томилно. Шаардлагатай бол комисс, ажлын хэсэг байгуулж болно.

13.Маргаан таслах зөвлөлийн хурлыг гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй хувийн ирцтэйгээр хийх ба олонхийн саналаар асуудлыг шийдвэрлэж, хурлаас тогтоол гаргана. Тогтоолд хуралд оролцсон зөвлөлийн дарга, гишүүд гарын үсэг зурна. Тогтоол нь гарсан өдрөөсөө эхлэн хүчин төгөлдөр болно. Шийдвэр гаргахад санал ээрүүтэй гишүүд байвал хурлын тэмдэглэлд

өөрийн саналыг бичүүлнэ.

14.Татварын маргаан таслах зөвлөлийн гаргасан шийдвэрийг татварын улсын байцаагч үндэслэлгүй гэж үзвэл гомдлоо дээд шатны татварын маргаан таслах зөвлөл буюу шүүхэд 14 хоногийн дотор гаргаж болно.

15.Маргаан таслах зөвлөлийн даргын эзгүйд түүний шийдвэрээр аль нэг гишүүн түүнийг орлон ажиллана.

16.Зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь маргаан таслах зөвлөлийн дотоод ажлыг хариуцах бөгөөд хурлаар хэлэлцэх асуудлын бүрдлийг хангаж, хурлын тэмдэглэлийг хөтөлнө. Хурлын тэмдэглэлийг дэлгэрэнгүй хөтөлж, хурлыг даргалагч болон нарийн бичгийн дарга гарын үсэг зурж батална.

17.Татвар төлөгчийн гомдлыг маргаан таслах зөвлөл болон шүүхэд хүлээн авсан нь татвар төлөхийг зогсоох үндэслэл болохгүй. Харин гомдлыг хянаж буй шүүгчийн шийдвэрээр татвар төлөхийг түр зогсоож болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ГААЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШАЛ

1999 оны 10 дугаар сарын 7-ны өдөр

Дугаар 409

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

"Монгол Улсын Гаалийн тухай хууль"-ийн 12 дугаар зүйлийн 3.26 дугаар зүйлийг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. "Гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газрын журам"-ыг хэвсрэлт ёсоор баталсугай.

2. "Гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газар байгуулах зөвшөөрөл"-ийн маягтыг журмын хэвсрэлтээр баталсугай.

3. Энэ тушаалыг 1999 оны 10 дугаар сарын 15- ны өдрөөс эхлэн мөрдсүгэй.

4. Энэ тушаал гарсантай холбогдуулж МУТЕГ-ын даргын 1999 оны 189 дүгээр тушаал, мөн оны 218 дугаар тушаалын Нэг, Хоёрдугаар хэвсрэлтийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5. Энэхүү тушаалын биелэлтэнд хяналт тавьж ажиллахыг Гаалийн хяналт, хэрэг (бүртгэлтийн хэлтсийн дарга Г.Туулхүүд үүрэг болгосугай.

ДАРГА

Т. ЛХАГВАА

МУТЕГ-ын даргын 1999 оны 409 дүгээр тушаалын хэвсрэлт

ГААЛИЙН БАТАЛГААТ ҮЗЭСГЭЛЭНГИЙН ГАЗРЫН ЖУРАМ

Тэргүүний техник технологи судлах, захиалахад гаалийн зүгээс аятай таатай нөхцлийг бүрдүүлэх зорилгоор гаалийн нутаг дэвсгэрт гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газар (ГБҮГ) (Цаашид "үзэсгэлэнгийн газар" гэнэ) байгуулах, зөвшөөрөл олгох, татан буулгах, үүнтэй холбогдуулан үзэсгэлэн зохион байгуулагч, гаалийн байгууллагын хооронд үүсэх харилцаа болон үзэсгэлэнгийн бараанд гаалийн бүрдүүлэлт хийхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Энэхүү журмын зорилгоор:

- үзэсгэлэн гэдэгт:

а. худалдаа, аж үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн бараа, уран бүтээлийн үзэсгэлэн:

(б. хандиа өргөх зорилгоор зохион байгуулах үзэсгэлэн:

в. улс үндэстний эв найрамдал, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхэд тус дөхөм болох, урлаг, спорт, оюуны бүтээлийн гайхамшигийг сурталчлах, шинжлэх ухаан боловсрол, түүх, соёлын арга хэмжээг хөхүүлэн дэмжих зорилго бүхий арга хэмжээ буюу үзэсгэлэн,

- "үзэсгэлэнгийн газар" гэдэгт үзэсгэлэнг зохион байгуулах байр, талбай,

- "үзэсгэлэнгийн бараа" гэдэгт үзэсгэлэнд тавих бараа,

- "туслах техник хэрэгсэл" гэдэгт үзэсгэлэнгийн барааг ажиллуулах, үзүүлэх, таниулахад хэрэглэх техник хэрэгсэл.

- "чимэглэлийн материал" гэдэгт үзэсгэлэнгийн газрын засал чимэглэлд хэрэглэх бараа, материалаал,

- "сурталчилгааны материал" гэдэгт:

а. үзэсгэлэнгийн үеэр үнэ төлбөргүй тараах сурталчилгааны шинжтэй (нэгж үнэ нь бага) бараа материал;

б. арилжааны шинж чанаргүй, жижиглэнгээр худалдахад зориулагдан савлагдсан хамгийн жижиг баглаа боодлоос илрэхий бага хэмжээтэй бараа, материал;

в. үзэсгэлэнгийн ёслолын арга хэмжээнд шаардагдах хүнсний бүтээгдэхүүн, ундааг тус тус ойлгоно. Онцгой албан татвартай барааг үүнд хамааруулахгүй.

1.2 Үзэсгэлэнгийн газрыг энэ журмын дагуу Монголын худалдаа аж үйлдвэрийн танхим, түүний саналын үндсэн дээр бусад аж ахуйн нэгж, байгууллага байгуулж болно.

1.3 Үзэсгэлэн нь олон улсын буюу орон нутгийн шинж чанартай байж болно.

1.4 Үзэсгэлэнгийн газарт зөвхөн тухайн үзэсгэлэнгийн газар байгуулах зөвшөөрөл авсан аж ахуйн нэгж, байгууллагын бараа, тээврийн хэрэгслийг оруулна. /хаалттай хэлбэртэй байна/.

Хоёр. Үзэсгэлэнгийн газар байгуулах

2.1 Үзэсгэлэнгийн газар байгуулахыг хүссэн аж ахуйн нэгж нь үзэсгэлэн зохион байгуулахаас 14-өөс доошгүй хоногийн өмнө гаалийн удирдах төв байгууллагад өргөдөл гаргана. Өргөдөлд дараах бичиг баримтыг хавсаргана. Үүнд:

а. Монголын худалдаа аж үйлдвэрийн танхимын санал;

б. аж ахуйн нэгж, байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

в. үзэсгэлэн зохион явуулах байр, хугацааны талаарх танилцуулга, үзэсгэлэнгийн хөтөлбөр;

г. үзэсгэлэнгийн бараа туслах техник хэрэгсэл, чимэглэлийн материал болон сурталчилгааны материалын жагсаалт.

2.2 Үзэсгэлэнгийн газар байгуулах зөвшөөрөл /хавсралт / -ийг гаалийн удирдах төв байгууллагын гаалийн хяналт шалгалт хариуцсан хэлтсийн дарга гаалийн хяналт тавих нөхцөл бүрдсэн гэж үзвэл гаалийн эхний бүрдүүлэлт хийх өдрөөс эхлээд тухайн арга хэмжээ явагдаж дууссаны дараа гаалийн эцсийн бүрдүүлэлт хийх хугацааг хамааруулан олгоно.

2.3 Зөвшөөрлийн хураамжийг Монгол улсын Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд заасны дагуу гаалийн байгууллага хурааж улсын төсвийн орлогын дансанд шилжүүлнэ.

2.4 Үзэсгэлэнгийн газар барааг гаалийн хяналтанд хадгалуулсны хөлсийг зөвшөөрөлд заасан хугацаанаас хамааруулан гаалийн байгууллага хурааж улсын төсвийн орлогын дансанд шилжүүлнэ.

2.5 Үзэсгэлэнгийн газар байгуулагч нь зөвшөөрлийн хугацаа дуусахаас 7 хоногийн өмнө гаалийн холбогдох байгууллагад мэдэгдэж, хугацаа сунгахыг хүссэн өргөдлөө Гаалийн удирдах төв байгууллагад өгнө.

2.6 Үзэсгэлэнгийн газрын зөвшөөрлийн хугацааг нэг удаа сунгана.

2.7 Гаалийн удирдах төв байгууллага нь хугацаа сунгахыг хүссэн өргөдлийг хүлээн авсны дараа, тухайн үзэсгэлэнгийн газрын үйл ажиллагааны явцад энэхүү журам болон гаалийн бусад хууль тогтоомжийг хэрхэн сахин биелүүлж байсныг харгалзан хугацааг сунгах асуудлыг шийдвэрлэнэ.

Гурав. Үзэсгэлэнгийн газар байгуулагчийн эрх, үүрэг

3.1 Үзэсгэлэнгийн газар байгуулагч нь "Гаалийн тухай хууль"-ийн 26-р зүйлийн 2-т дурьдсан үйл ажиллагаанаас бусад үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

3.2 Үзэсгэлэнгийн газар байгуулагч нь дараах үүрэг хүлээнэ:

а) Гаалийн хууль тогтоомжийг биелүүлэх, гаалийн байгууллагаас тавьсан шаардлагыг биелүүлэх;

б) ГБУГ-ын зөвшөөрөлд заасан чиглэлд хамаарагдахгүй барааг ГБУГ-т оруулахгүй байх;

в) ГБУГ-т бараа оруулах, түүнээс бараа гаргахад гаалийн байгууллагад мэдэгдэж, гаалийн ажилтныг байлцуулах;

г) ГБУГ-аас гаалийн нутаг дэвсгэрт бараа оруулах тохиолдолд гаалийн бүрдүүлэлтийг зохих журмын дагуу хийлгэх;

д) Үзэсгэлэнгийн арга хэмжээ дуусмагц үзэсгэлэнгийн бараа, туслах техник хэрэгслийг анхны байдлаар нь буцаан гаргах

е) Гаалийн нутаг дэвсгэрээс ГБУГ-т бараа оруулах тохиолдолд гаалийн мэдүүлэг бичиж, шаардлагатай бол холбогдох экспортын зөвшөөрлийг эрх бүхий байгууллагаас авч, экспортын татвар төлөх;

ё) Гаалийн хяналт шалгалт хэвийн явагдах нөхцлийг бүрдүүлсэн байх;

ж) Бараа алдсан дутсан тохиолдолд түүнд ноогдох татвар хураамжийг бүрэн барагдуулах;

з) ГБУГ-т орсон гарсан барааны бүртгэлийг хөтлөн 7 хоног бүр гаалийн хяналт шалгалт хариуцсан хэлтэст гаргаж өгч байх;

и) ГБУГ-ын эрхлэгчийг томилж чөлөөлж байхдаа гаалийн байгууллагатай зөвшилцөнө;

й) ГБУГ-ыг бусад байр байгууламжаас тусгаарлах;

к) Гаалийн ажилтныг ажиллах нөхцлөөр хангах;

л) ГБУГ-ын байршлыг өөрчлөх, байр, талбайн хэмжээг ихэсгэх, багасгахдаа гаалийн удирдах төв байгууллагад мэдэгдэж, зөвшөөрөл авах;

м) ГБУГ-ыг түр буюу бүрмөсөн хаах тохиолдолд гаалийн удирдах төв байгууллагад мэдэгдэх,

Дөрөв. Үзэсгэлэнгийн газрын бараанд хийх гаалийн бүрдүүлэлт

4.1 Үзэсгэлэнгийн газарт орох үзэсгэлэнгийн бараа туслах техник хэрэгсэл, чимэглэлийн болон сурталчилгааны материалын тус бүрийн жагсаалтыг үндэслэн гаалийн мэдүүлэг бичиж татваргүй оруулна.

4.2 Үзэсгэлэнгийн газарт орсон бүх бараа үзэсгэлэнгийн арга хэмжээ явагдаж дуусах хүртэл хугацаанд гаалийн хяналтанд байна.

4.3 Үзэсгэлэнгийн бараа, туслах техник хэрэгслийг үзэсгэлэнгийн арга хэмжээ дуусмагц гаалийн нутаг дэвсгэрээс буцаан гаргаагүй бол холбогдох гаалийн болон бусад татварыг төлүүлнэ. Чимэглэлийн материал болон сурталчилгааны материалыг үзэсгэлэнгийн газарт ашиглаж хэрэглэсэн тохиолдолд татвар ноогдуулахгүй.

4.4 Үзэсгэлэнгийн газраас барааг гаалийн хилээр буцаан нэвтрүүлэхдээ урьд бүрдүүлсэн гаалийн мэдүүлэг болон энэ журмын 1.4-ийн г-д заагдсан барааны жагсаалтыг үндэслэнэ.

Тав. Бусад зүйл

5.1 ГБУГ байгуулагч нь зөвшөөрлийг бусдад шилжүүлж болохгүй.

5.2 ГБУГ байгуулагч нь үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн бөгөөд гаалийн хууль тогтоомжийн зөрчил удаа дараа гаргасан, ГУБ-ын хууль ёсны шаардлагыг биелүүлэхгүй мөн гаалийн хяналт шалгалт хийх боломжгүй болсон тохиолдолд зөвшөөрлийг цуцлана.

5.3 ГБУГ байгуулах зөвшөөрлийн хугацаа дууссанаас хойш эсвэл уг зөвшөөрлийг хүчингүй болгосоноос хойш 3 хоногийн дотор ГБУГ байгуулагч нь ГБУГ-т байсан барааг гаалийн холбогдох горимд шилжүүлнэ.

5.4 Энэ журмаар зохицуулаагүй бусад асуудлыг гаалийн болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

5.5 ГБУГ байгуулагч нь энэхүү журмыг зөрчсөн тохиолдолд гаалийн болон бусад хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

МУТЕГ-ийн даргын 1999 оны 409 дүгээр
тушаалаар батлагдсан журмын хавсралт

Батлав: Дэд дарга

Ш. Цогтоо

ГААЛИЙН БАТАЛГААТ ҮЗЭСГЭЛЭНГИЙН ГАЗАР БАЙГУУЛАХ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар ...

... он ... сар ... өдөр

Улаанбаатар хот

_____ -ийг
үндэслэн энэхүү гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газрын зөвшөөрлийг олгов.

Зөвшөөрөл авсан аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр:

Хаяг:

Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар: _____

Регистр: _____

Байршил	Үзэсгэлэнгийн чиглэл	Хүчинтэй хугацаа	Сунгалт

Анхааруулга:

ГБҮГ байгуулагч нь гаалийн хууль тогтоомжийг биелүүлэхээс гадна гаалийн байгууллагаас тавьсан шаардлагыг биелүүлэх үүрэгтэй. Үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд гаалийн болон бусад хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

Зөвшөөрөл олгосон:

**ГААЛИЙН ХЯНАЛТ, ХЭРЭГ БҮРТГЭЛТИЙН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА**

Г. ТУУЛХҮҮ

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн зөвлөл

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

☎ 329612
Индекс 14003

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх үйлдвэрт хэвлэв.

☎ 329487